

2024 metų laisvųjų ekonominių zonų stebėsenos ataskaita

Ataskaitą parengė:
VšĮ „Investuok Lietuvoje“
2025 m. lapkričio mėn.

TURINYS

Įvadas.....	3
1. LEZ veiklos rezultatai.....	4
1.1. Kauno LEZ.....	4
1.2. Kėdainių LEZ.....	4
1.3. Klaipėdos LEZ.....	5
1.4. Šiaulių LEZ	5
1.5. Akmenės LEZ.....	6
1.6. Kitos LEZ	6
1.7. Lyginamoji rezultatų analizė.....	7
2. LEZ įtaka LR ūkio rodikliams	7

Įvadas

2018 m. birželio 1 d. Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministro įsakymu Nr. 4-338 patvirtintas Lietuvos Respublikoje veikiančių laisvųjų ekonominių zonų (toliau – LEZ) verslo planų įgyvendinimo, LEZ veikiančių įmonių ir LEZ valdymo bendrovių (toliau – VB) veiklos rezultatų stebėsenos atlikimo tvarkos aprašas, kuriuo stiprinama LEZ veiklos stebėseną, o VšĮ „Investuok Lietuvoje“ įgaliojama pagal valstybės registrų ir informacinių sistemų duomenis parengti stebėsenos ataskaitą.

Vadovaudamasi šiuo įsakymu, VšĮ „Investuok Lietuvoje“ parengė jau aštuntą LEZ stebėsenos ataskaitą, kurioje apžvelgiami LEZ rezultatai, jų poveikis ekonomikai bei LEZ VB rodiklių vykdymas.

1. LEZ veiklos rezultatai¹

2024 m. LEZ veikiančių įmonių skaičius padidėjo nuo 108 iki 113. LEZ įmonėse dirbančių darbuotojų skaičius taip pat išaugo iki 10 898 – tai yra 443 darbuotojais daugiau nei 2023 m. Per metus padidėjo ir bendra LEZ įmonių apyvarta (nuo 2,82 mlrd. iki 3,09 mlrd. Eur) bei sukuriama pridėtinė vertė (nuo 557 mln. iki 713 mln. Eur). LEZ įmonių ilgalaikio materialiojo turto vertė nežymiai paaugo nuo 1,67 mlrd. iki 1,7 mlrd. Eur.

2024 m. LEZ įmonių tiesioginės investicijos mažėjo nuo 330,4 mln. Eur (2023 m.) iki 294,7 mln. LEZ valdymo bendrovių metinės investicijos tais pačiais metais išaugo 40% ir siekė 2,9 mln. Eur (palyginimui, 2023 m. investuota 2,1 mln. Eur).

Šiame skyriuje atskirai nagrinėjami Akmenės, Kauno, Kėdainių, Klaipėdos ir Šiaulių LEZ rezultatai. Likusių dviejų zonų – Marijampolės ir Panevėžio – rezultatai pateikiami juos subendrinus, kadangi šiose zonose veiklą vykdančių įmonių skaičius nėra pakankamas siekiant užtikrinti, kad nebūtų galima identifikuoti atskirų įmonių konfidencialios informacijos.

1.1. Kauno LEZ

1 lentelė. Kauno LEZ veiklos rezultatai. Šaltiniai: veikiančių įmonių sk., darbuotojų (samdomų) sk., įmonių apyvarta, įmonių pridėtinė vertė, įmonių ilgalaikio materialiojo turto vertė – Valstybės duomenų agentūra; LEZ įmonių tiesioginės investicijos per metus, LEZ VB investicijos – LEZ VB veiklos rodiklių ataskaitos.

		2023	2024	Pokytis
LEZ veikiančių įmonių skaičius	sk.	47	52	+5 įm.
Šių įmonių darbuotojų skaičius (vidutinis metinis)	sk.	5154	5829	+675 asm.
Šių įmonių apyvarta (per metus)	mln. Eur	1267	1473	+16 proc.
Šių įmonių pridėtinė vertė (per metus)	mln. Eur	257	379	+47 proc.
Šių įmonių ilgalaikio mat. turto vertė (metų pabaigoje)	mln. Eur	918	1069	+16 proc.
Visų LEZ įmonių tiesioginės investicijos (per metus)	mln. Eur	205,7	193,4	-6 proc.
LEZ VB investicijos zonoje (per metus)	mln. Eur	0,41	0,18	-56 proc.
LEZ VB investicijos (nuo veiklos pradžios)	mln. Eur	7,10	7,28	+3 proc.

2024 m. Kauno LEZ veiklą pradėjo vykdyti 5 naujos įmonės ir bendras LEZ įmonių skaičius Kauno LEZ teritorijoje pakilo iki 52. Zonos įmonių darbuotojų skaičius paaugo 675 darbuotojais ir priartėjo prie 6 tūkstančių. LEZ įmonių metinė apyvarta paaugo 16% ir dabar siekia beveik 1,5 mlrd. Eur, taip pat beveik 50% išaugo sukurta pridėtinė vertė, kuri 2024 m. siekė 379 mln. Eur.

2024 m. LEZ įmonių tiesioginės investicijos sumažėjo 6% iki 193,4 mln. Eur. LEZ VB investicijos zonoje smuko 56% – nuo 0,41 iki 0,18 mln. Eur.

1.2. Kėdainių LEZ

2 lentelė. Kėdainių LEZ veiklos rezultatai. Šaltiniai: veikiančių įmonių sk., darbuotojų (samdomų) sk., įmonių apyvarta, įmonių pridėtinė vertė, įmonių ilgalaikio materialiojo turto vertė – Valstybės duomenų agentūra; LEZ įmonių tiesioginės investicijos per metus, LEZ VB investicijos – LEZ VB veiklos rodiklių ataskaitos.

		2023	2024	Pokytis
LEZ veikiančių įmonių skaičius	sk.	7	7	+0 įm.
Šių įmonių darbuotojų skaičius (vidutinis metinis)	sk.	266	288	+22 asm.
Šių įmonių apyvarta (per metus)	mln. Eur	67	69	+22 proc.
Šių įmonių pridėtinė vertė (per metus)	mln. Eur	27	26	-4 proc.
Šių įmonių ilgalaikio mat. turto vertė (metų pabaigoje)	mln. Eur	60	71	+18 proc.
Visų LEZ įmonių tiesioginės investicijos (per metus)	mln. Eur	46,1	33,4	-27 proc.
LEZ VB investicijos zonoje (per metus)	mln. Eur	0,18	0,24	+31 proc.
LEZ VB investicijos (nuo veiklos pradžios)	mln. Eur	0,62	0,86	+39 proc.

¹ Pastaba. Lyginant rezultatus su ankstesnių metų rezultatais, remiamasi patikslintais Valstybės duomenų agentūros 2024 m. duomenimis. Dėl to galimi nežymūs skirtumai nuo 2023 m. LEZ stebėsenos ataskaitoje pateikiamų duomenų.

Kėdainių LEZ įmonių skaičius 2024 m. išliko nepakitęs, tačiau darbuotojų skaičius padidėjo nuo 266 iki 288. Ketvirtus metus iš eilės augo LEZ įmonių apyvarta, o po metų pertraukos padidėjo ir jų ilgalaikio materialiojo turto vertė – nuo 60 iki 71 mln. Eur. Vis dėlto įmonių sukurta pridėtinė vertė sumažėjo 4% – iki 26 mln. Eur., o LEZ įmonių tiesioginės investicijos smuko daugiau nei ketvirtadaliu – nuo 46,1 mln. Eur 2023 m. iki 33,4 mln. Eur 2024 m.

1.3. Klaipėdos LEZ

3 lentelė. Klaipėdos LEZ veiklos rezultatai. Šaltiniai: veikiančių įmonių sk., darbuotojų (samdomų) sk., įmonių apyvarta, įmonių pridėtinė vertė, įmonių ilgalaikio materialiojo turto vertė – Valstybės duomenų agentūra; LEZ įmonių tiesioginės investicijos per metus, LEZ VB investicijos – LEZ VB veiklos rodiklių ataskaitos.

		2023	2024	Pokytis
LEZ veikiančių įmonių skaičius	sk.	38	38	+0 įm.
Šių įmonių darbuotojų skaičius (vidutinis metinis)	sk.	2241	2210	-31 asm.
Šių įmonių apyvarta (per metus)	mln. Eur	1257	1323	+5 proc.
Šių įmonių pridėtinė vertė (per metus)	mln. Eur	202	217	+7 proc.
Šių įmonių ilgalaikio mat. turto vertė (metų pabaigoje)	mln. Eur	409	421	+3 proc.
Visų LEZ įmonių tiesioginės investicijos (per metus)	mln. Eur	49,1	55,4	+13 proc.
LEZ VB investicijos zonoje (per metus)	mln. Eur	0,56	1,00	+78 proc.
LEZ VB investicijos (nuo veiklos pradžios)*	mln. Eur	13,28	14,28	+8 proc.

* Nesant 2008 m. ir 2009 m. ataskaitų, investicijų suma atitinkamais metais prilyginta nuliui; prie sumos taip pat neįtraukta ES struktūrinių fondų lėšomis finansuota dalis.

2024 m. Klaipėdos LEZ veikiančių įmonių skaičius išliko nepakitęs, tačiau darbuotojų skaičius šiek tiek sumažėjo – nuo 2 241 iki 2 210. Visi kiti rodikliai buvo teigiami, o sparčiausiai augo investicijos: LEZ įmonių tiesioginės investicijos padidėjo 13%, o LEZ VB investicijos zonoje – beveik 80%.

1.4. Šiaulių LEZ

4 lentelė. Šiaulių LEZ veiklos rezultatai. Šaltiniai: veikiančių įmonių sk., darbuotojų (samdomų) sk., įmonių apyvarta, įmonių pridėtinė vertė, įmonių ilgalaikio materialiojo turto vertė – Valstybės duomenų agentūra; LEZ įmonių tiesioginės investicijos per metus, LEZ VB investicijos – LEZ VB veiklos rodiklių ataskaitos.

		2023	2024	Pokytis
LEZ veikiančių įmonių skaičius	sk.	6	6	+0 įm.
Šių įmonių darbuotojų skaičius (vidutinis metinis)	sk.	254	248	-6 asm.
Šių įmonių apyvarta (per metus)	mln. Eur	31	32	+3 proc.
Šių įmonių pridėtinė vertė (per metus)	mln. Eur	10	12	+20 proc.
Šių įmonių ilgalaikio mat. turto vertė (metų pabaigoje)	mln. Eur	24	23	-4 proc.
Visų LEZ įmonių tiesioginės investicijos (per metus)	mln. Eur	1,2	1,6	+34 proc.
LEZ VB investicijos zonoje (per metus)	mln. Eur	0,11	0,28	+145 proc.
LEZ VB investicijos (nuo veiklos pradžios)	mln. Eur	0,47	0,75	+59 proc.

Šiaulių LEZ veikiančių įmonių skaičius 2024 m. nepakito. Taip pat reikšmingai nesikeitė zonos įmonių darbuotojų skaičius, apyvarta ir ilgalaikio materialiojo turto vertė. Reikšmingai – daugiau nei dvigubai – išaugo LEZ VB investicijos zonoje, o po metų pertraukos nežymiai didėjo ir LEZ įmonių tiesioginės investicijos bei jų sukuriama pridėtinė vertė.

1.5. Akmenės LEZ

5 lentelė. Akmenės LEZ veiklos rezultatai. Šaltiniai: veikiančių įmonių sk., darbuotojų (sądomų) sk., įmonių apyvarta, įmonių pridėtinė vertė, įmonių ilgalaikio materialiojo turto vertė – Valstybės duomenų agentūra; LEZ įmonių tiesioginės investicijos per metus, LEZ VB investicijos – LEZ VB veiklos rodiklių ataskaitos.

		2023	2024	Pokytis
LEZ veikiančių įmonių skaičius	sk.	5	3	-2 įm.
Šių įmonių darbuotojų skaičius (vidutinis metinis)	sk.	274	87	-187 asm.
Šių įmonių apyvarta (per metus)	mln. Eur	26	24	-8 proc.
Šių įmonių pridėtinė vertė (per metus)	mln. Eur	2	10	+525 proc.
Šių įmonių ilgalaikio mat. turto vertė (metų pabaigoje)	mln. Eur	182	35	-81 proc.
Visų LEZ įmonių tiesioginės investicijos (per metus)	mln. Eur	0,5	0,4	-15 proc.
LEZ VB investicijos zonoje (per metus)	mln. Eur	0,45	0,88	+98 proc.
LEZ VB investicijos (nuo veiklos pradžios)	mln. Eur	36,88	37,76	+2 proc.

2024 m. Akmenės LEZ veikiančių įmonių skaičius sumažėjo iki trijų, o darbuotojų skaičius – beveik tris kartus, iki 87². Įmonių apyvarta smuko 8%, iki 24 mln. Eur., o ilgalaikio materialiojo turto vertė sumažėjo daugiau nei penkis kartus. Vis dėlto įmonių sukurta pridėtinė vertė reikšmingai išaugo – net 525%, iki 10 mln. Eur., ir tai buvo didžiausias augimas tarp visų LEZ. LEZ įmonių tiesioginės investicijos nežymiai mažėjo. Tuo tarpu LEZ VB investicijos zonoje padidėjo beveik dvigubai.

1.6. Kitos LEZ

6 lentelė. Marijampolės ir Panevėžio LEZ apibendrinti rezultatai. Šaltiniai: veikiančių įmonių sk., darbuotojų (sądomų) sk., įmonių apyvarta, įmonių pridėtinė vertė, įmonių ilgalaikio materialiojo turto vertė – Valstybės duomenų agentūra; LEZ įmonių tiesioginės investicijos per metus, LEZ VB investicijos – LEZ VB veiklos rodiklių ataskaitos.

		2023	2024	Pokytis
LEZ veikiančių įmonių skaičius	sk.	5	7	+2 įm.
Šių įmonių darbuotojų skaičius (vidutinis metinis)	sk.	2266	2236	-30 asm.
Šių įmonių apyvarta (per metus)	mln. Eur	172	176	+2 proc.
Šių įmonių pridėtinė vertė (per metus)	mln. Eur	59	69	+16 proc.
Šių įmonių ilgalaikio mat. turto vertė (metų pabaigoje)	mln. Eur	78	81	+4 proc.
Visų LEZ įmonių tiesioginės investicijos (per metus)	mln. Eur	27,9	10,3	-63 proc.
LEZ VB investicijos zonoje (per metus)	mln. Eur	0,37	0,34	-8 proc.
LEZ VB investicijos (nuo veiklos pradžios)	mln. Eur	1,40	1,74	+24 proc.

Marijampolės ir Panevėžio LEZ veikiančių įmonių skaičius 2024 metais paaugo, nors šių LEZ įmonių darbuotojų skaičius nežymiai sumažėjo. Ketvirtus metus iš eilės augo įmonių metinė apyvarta bei sukurta pridėtinė vertė, ilgalaikio materialinio turto vertė. Vis dėlto Marijampolės ir Panevėžio LEZ įmonių tiesioginės investicijos sumažėjo 63% – iki 10,3 mln. Eur, o investicijų mastą mažino ir šių zonų valdymo bendrovės.

² Lyginant su 2023 m. stebėsenos ataskaita, 2024 m. buvo patikslintas LEZ įmonių skaičius, atsižvelgiant į tai, kad dvi teritorijoje veikiančios įmonės neturi LEZ įmonės statuso.

1.7. Lyginamoji rezultatų analizė

7 lentelė. 2024 metų veiklos rezultatų palyginimas. Šaltiniai: veikiančių įmonių sk., darbuotojų (samdomų) sk., įmonių apyvarta, įmonių pridėtinė vertė, įmonių ilgalaikio materialiojo turto vertė – Valstybės duomenų agentūra; LEZ įmonių tiesioginės investicijos per metus, LEZ VB investicijos – LEZ VB veiklos rodiklių ataskaitos.

		Kauno	Klaipėdos	Kėdainių	Šiaulių	Akmenės	Kitos	Iš viso
LEZ veikiančių įmonių skaičius	sk.	52	38	7	6	3	7	113
Šių įmonių darbuotojų skaičius	sk.	5829	2210	288	248	87	2236	10898
Šių įmonių apyvarta (per metus)	mln. Eur	1473	1323	69	32	24	176	3097
Šių įmonių pridėtinė vertė (per metus)	mln. Eur	379	217	26	12	10	69	713
Šių įmonių ilgalaikio mat. turto vertė	mln. Eur	1069	421	71	23	35	81	1700
Visų LEZ įmonių tiesioginės investicijos (per metus)	mln. Eur	193,4	55,4	33,4	1,6	0,4	10,3	294,7
LEZ VB investicijos zonoje (per metus)	mln. Eur	0,18	1,00	0,24	0,28	0,88	0,34	2,93
LEZ VB investicijos (nuo veiklos pradžios)	mln. Eur	7,28	14,28	0,86	0,75	37,76	1,74	62,67

2024 m. Kauno LEZ ir toliau užtikrintai išliko lyderė pagal veikiančių įmonių ir jose dirbančių darbuotojų skaičių, dar labiau padidindama atotrūkį nuo kitų LEZ. Kauno ir Klaipėdos LEZ išsiskyrė panašiais apyvartos rodikliais, tačiau pagal sukurtą pridėtinę vertę šiek tiek pirmavo Kauno LEZ. Išskyrus Kauno ir Kėdainių LEZ, visų kitų LEZ darbuotojų skaičius 2024 m. mažėjo. Daugiausiai tiek LEZ įmonių tiesioginių investicijų, tiek LEZ VB investicijų absoliučia išraiška sulaukė Klaipėdos LEZ, o pagal procentinį augimą – Šiaulių LEZ.

2. LEZ įtaka LR ūkio rodikliams

2024 metais Lietuvos LEZ teritorijose ūkinę komercinę veiklą vykdė 113 įmonių, o vidutinis metinis darbuotojų skaičius šiose įmonėse siekė 10 898. Bendra šių įmonių apyvarta 2024 m. sudarė daugiau nei 3 mlrd. Eur³.

Užsienio investicijos. Vienas iš LEZ steigimo tikslų – pritraukti užsienio investicijas – sėkmingai įgyvendinamas: 2024 m. daugiau nei pusė visų LEZ įmonių darbuotojų dirbo užsienio kapitalo LEZ įmonėse (1 pav.).

Gamybos skatinimas. LEZ ypač prisideda prie gamybos plėtros šalyje – 89 proc. laisvųjų ekonominių zonų įmonių darbuotojų dirba šios veiklos įmonėse (1 pav.). Atsižvelgiant į tai, kad gamyba yra pagrindinė LEZ įmonių veiklos sritis, toliau nagrinėjant jų bendrus rodiklius jie lyginami su Lietuvos gamybos sektoriumi.

Pridėtinė vertė. 2024 m. laisvosiose ekonominėse zonose buvo sukurta 713 mln. Eur pridėtinės vertės, tai sudarė 6,7 proc. viso Lietuvos apdirbamosios gamybos sektoriaus rezultato⁴.

Užsienio prekyba. LEZ įmonių eksportas išlaikė nuoseklią augimo tendenciją ir 2024 m. pasiekė 1 936 mln. Eur. Lyginant su praėjusiais metais, jų dalis visų lietuviškos kilmės prekių eksporte reikšmingai padidėjo – 1,1 p. p. – iki 7,9 proc. visos eksporto vertės. Nagrinėjamais metais eksportas sudarė 63 proc. bendros visų LEZ įmonių apyvartos⁵.

Darbo užmokestis. Nepaisant to, kad LEZ teritorijos įsikūrusios Lietuvos regionuose, vidutinis darbo užmokestis LEZ įmonėse 2024 m. 12 proc. pranoko viso Lietuvos apdirbamosios gamybos sektoriaus vidutinį darbo užmokestį (2 pav.)⁶.

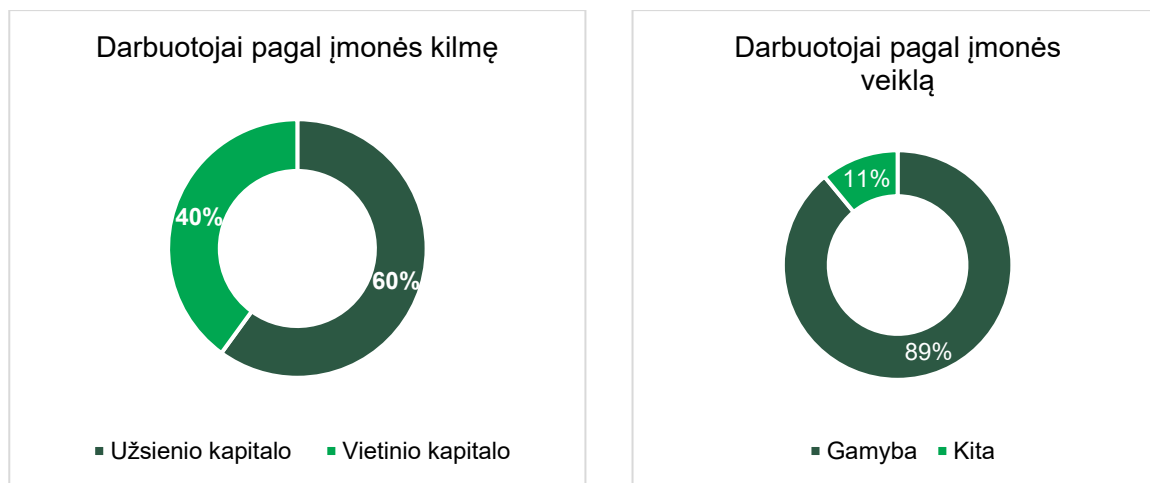
³ Pateikiant LEZ rezultatus, vertinamos veiklą tais metais vykdžiusios ir bent 75 proc. pajamų iš veiklos LEZ teritorijoje generavusios įmonės.

⁴ Valstybės duomenų agentūros duomenys, 2024 m.

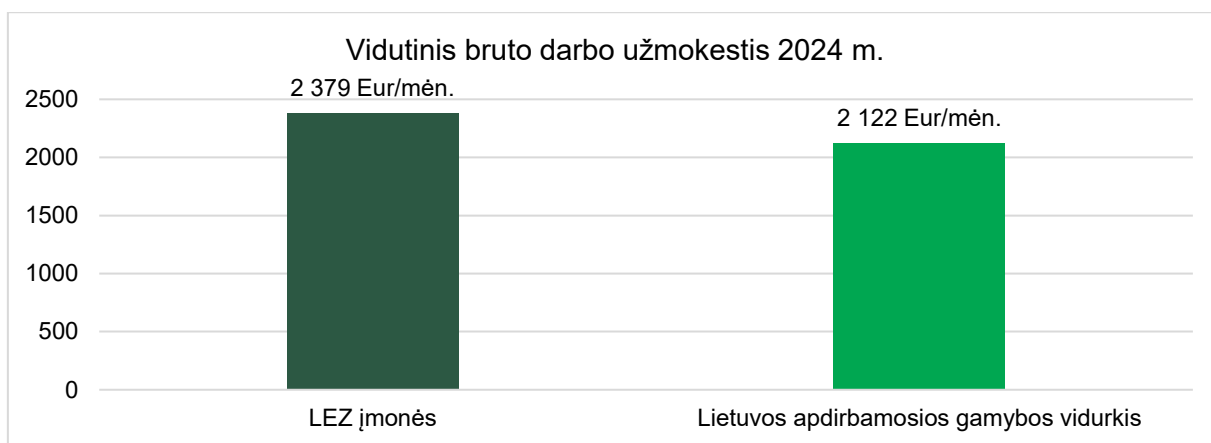
⁵ Valstybės duomenų agentūros duomenys, 2024 m.

⁶ LEZ įmonių vidutinis darbo užmokestis apskaičiuotas kaip išlaidos darbuotojams, tenkančios vienam LEZ įmonės darbuotojui per mėnesį, jas sumažinus 0,0177 darbdavio mokesčių koeficientu; Valstybės duomenų agentūros duomenys.

1 pav. Pagrindiniai LEZ įmonių rezultatai pagal kapitalo kilmę. Šaltinis: darbuotojų skaičius – „Sodra“, 2024 m., įmonių skirstymas pagal kapitalo kilmę ir veiklos sritį – Valstybės duomenų agentūra.

2 pav. LEZ įmonių ir apdirbamosios gamybos sektoriaus įmonių vidutinis bruto darbo užmokestis 2024 m. Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra.

Papildomas poveikis. LEZ įmonės pasižymi papildomu poveikiu Lietuvos gamybos ekosistemai. Kad pagamintų galutinį produktą, LEZ įmonės perka itin daug žaliavų, paslaugų ir ilgalaikio turto (įrenginių, pastatų). 43 proc. šios paklausos patenkina vietiniai tiekėjai – šis rodiklis, palyginti su 2023 m., nepasikeitė. 2024 m. vienas LEZ darbuotojas tiesioginiams LEZ įmonių tiekėjams vidutiniškai sugeneravo 97 tūkst. Eur⁷ pajamų – 4 tūkst. Eur daugiau nei praėjusiais metais.

Verta atkreipti dėmesį, kad šis papildomas poveikis neapsiriboja vien tiesioginiais tiekėjais ir jų kuriamomis darbo vietomis. Paklausa vertės grandine keliauja ir toliau. Be to, prekes perka ne tik įmonės, bet ir jų darbuotojai, taigi visas LEZ poveikis dar reikšmingesnis.

Laisvųjų ekonominių zonų stebėsenos ataskaita parengta remiantis Lietuvos Respublikos laisvųjų ekonominių zonų įstatymo 14 straipsnio 2 dalimi, Lietuvos Respublikos EIM 2018 m. birželio 1 d. įsakymo Nr. 4-338 „Dėl Lietuvos Respublikoje veikiančių laisvųjų ekonominių zonų verslo planų įgyvendinimo, laisvosiose ekonominėse zonose veikiančių įmonių ir laisvųjų ekonominių zonų valdymo bendrovių veiklos rezultatų stebėsenos atlikimo tvarkos aprašo ir Duomenų apie laisvųjų ekonominių zonų valdymo bendrovių ir laisvųjų ekonominių zonų įmonių veiklą bei jų veiklos rezultatus sąrašo formos patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo įsakymu patvirtintu Lietuvos Respublikoje veikiančių laisvųjų ekonominių zonų verslo planų įgyvendinimo, laisvosiose ekonominėse zonose veikiančių įmonių ir laisvųjų ekonominių zonų valdymo bendrovių veiklos rezultatų stebėsenos atlikimo tvarkos aprašu.

⁷ LEZ įmonių pirkimai Lietuvoje, tenkantys vienam LEZ įmonių darbuotojui; Valstybės duomenų agentūra.

Dėl išsamesnės informacijos kreiptis:

Ignas Repčys

Verslo aplinkos analitikas | Projektų valdymo departamentas | VšĮ „Investuok Lietuvoje“

Tel. +370 630 65350

El. p. ignas.repcys@investlithuania.com